

Український Інститут політики
Ukrainian Institute of Politics
Украинский Институт политики

СІМ СЦЕНАРІЇВ ДЛЯ УКРАЇНИ

від тріумфу до занепаду

УІП | 2022

ГО «Український інститут політики»

Адреса для листування:

02121, Україна, м. Київ, вул. Вірменська 6, офіс 474

Телефон: +380637893257

Електронна пошта: uiamp2012@gmail.com

Сайт: <https://uiamp.org/>

Група розробки сценаріїв для України:

"Сім сценаріїв для України: від триумфу до занепаду"

Київ | УІП | 2022

Автори:

Руслан Бортник, Оксана Красовська, Кирило Молчанов, Денис Гаєвський, Владислав Дзівідзінський, Андрій Тимченко, Ганна Діанова Чірах

Думки висловлені в цій публікації не обов'язково відображають думку Українського Інституту політики, або всіх його експертів. Будь-яке копіювання, публікація, або посилання на дане дослідження можливе лише за погодженням з авторським колективом.

ЗМІСТ

Вступ _____	4
Сценарій №1 – «Тріумф» _____	5
Сценарій №2 – «Звитяга» _____	7
Сценарій №3 – «Перевага» _____	9
Сценарій №4 – «Глухий кут» _____	11
Сценарій №5 – «Дисбаланс» _____	13
Сценарій №6 – «Невдача» _____	15
Сценарій №7 – «Занепад» _____	17
Післямова _____	19

ВСТУП

Аналіз сценаріїв розвитку – один із ключових методів, які допомагають нам розвіяти марево майбутнього, зробити невідоме (і, відповідно, тривожне) прогнозованим та операбельним, підготувати до нього держави, суспільства, економіку та звичайних людей. Також «сценарування» дає поштовх важливим змінам політик, що сприяють наближенню «хорошого» майбутнього та уникненню негативного розвитку подій. Особливо в ситуації, коли досі науковий світ та політичне середовище розходяться у думках щодо витоків кризи, її актуального етапу розвитку.

Автори дослідження виходять із непорушності принципів територіальної цілісності міжнародно визнаних кордонів та верховенства права України, проте, серед іншого, змушені аналізувати сценарії їхнього незаконного зневажання. Також ми намагалися розширити обрій прогнозування.

Головним науковим методом дослідження став метод структурного аналізу та моделювання, в рамках

якого вивчалися 22 внутрішні та зовнішні чинники. Ключовими чинниками було визначено такі: перебіг бойових дій у російсько-українській війні, міжнародна кон'юнктура, соціальні настрої. За кожним із сценаріїв проводилося структурне моделювання.

У ході роботи над дослідженням колектив авторів зійшовся на думку про недоцільність та неможливість науково обґрунтованої градації ймовірності сценаріїв (через значний обсяг невідомих змінних).

Наполягаємо на тому, що сценарії не є спробою передбачити майбутнє, а насамперед спробою системного аналізу взаємодій набору факторів, що впливають на розвиток держави та суспільства.

УІП підтримує всі зусилля, спрямовані на припинення війни та збереження територіальної цілісності та суверенітету України.

Сценарій №1 – «Тріумф»

Маркери:

- повна військова перемога України;
- розгром військ РФ та їх вигнання з усієї території України (включаючи АР Крим та ОРДЛО);
- внутрішня політична криза в РФ;
- можливий розпад Російської Федерації та перехід влади до регіональних еліт;
- претензії України на частину територій РФ, а також пропозиція лідерства на пострадянському просторі;
- посилення глобальної домінантної ролі США та союзників.

Можливі наслідки для України:

- **політичні** — повне відновлення територіальної цілісності України та можливе приєднання Кубані та Білгородської області; формування нової національної ідентичності в Україні; членство країни в ЄС та НАТО; одна з ключових політичних ролей у східній Європі – на рівні Франції чи Німеччини; посилення ролі військових, поступове відновлення демократичного правління та конкурентних виборів;
- **економічні** — надходження репарацій та інвестицій в українську економіку; відновлення промисловості та нова індустріалізація; роль одного з ключових хабів світової торгівлі; стрімке зростання ВПК та експорту військових послуг; посилення ролі ключового аграрного експортера у світі;
- **соціальні** — нова громадянська солідарність, високий рівень життя, міграція в Україну з РФ та з усього пострадянського простору.

Умови реалізації:

Сценарій можливий за активного сприяння США, НАТО, ЄС, надання Україні озброєння та фінансової допомоги у необхідній кількості для відновлення активного контрнаступу одразу за декількома напрямками (Херсонським, Донецьким, Харківським та ін.); досягненні глибшої ізоляції РФ, зокрема позбавлення партнерства з іншими країнами — КНР, Туреччина, Індія тощо.

Під тиском західних санкцій може відбутися економічний спад всередині Росії, що призведе до швидшого виснаження військових ресурсів та прискорить її поразку. "Кремлівська" зміна влади може відбутися за сприяння частини російських еліт. Сценарій із внутрішнім опором самих росіян з метою позбавлення путінського режиму виглядає малоймовірним на даному етапі.

Сценарій №2 – «Звитяга»

Маркери:

- виснаження РФ у війні з Україною;
- низка тактичних військових поразок;
- виведення військ РФ з усієї території України;
- дипломатичне визначення майбутнього АР Крим у складі України;
- мирні домовленості між Україною та новим урядом РФ;
- збереження РФ як єдиної держави при зміні влади та лібералізації політичного режиму;
- відмова РФ від світових амбіцій.

Можливі наслідки для України:

- **політичні** — відновлення територіальної цілісності України; висока роль військових при політичному домінуванні президентської вертикалі та партії президента; нова громадянська солідарність; парламентські та президентські вибори; поступове зростання ролі України у Європі; членство у ЄС; ймовірне членство в НАТО;
- **економічні** — швидке відновлення економіки до довоєнного рівня завдяки зовнішній підтримці та інвестиціям. Провідні галузі — сільське господарство, металургія, експорт сировини, торгівля, логістика, військові послуги, цифровізація;

- **соціальні** — зростаючий рівень життя, повернення біженців в Україну.

Умови реалізації:

Сценарій можливий за збереження єдності політичних еліт та успішного контрнаступу України, а також виснаження військових ресурсів РФ. Повинно відбутися повне звільнення Херсонської, Харківської, Запорізької, Донецької та Луганської областей, після чого станеться призупинення бойових дій. При цьому західні партнери мають посилити санкційну політику проти РФ, а також здійснювати постачання озброєння та фінансову допомогу Україні у необхідній кількості.

Сценарій №3 – «Перевага»

Маркери:

- відбиття нападу РФ на Україну та відновлення довоєнного статус-кво;
- повернення до кордонів до 24 лютого 2022;
- постійна або тимчасова відмова РФ від продовження війни проти України;
- поновлення переговорів про статус ОРДЛО;
- відкладення питання щодо АР Крим; пом'якшення глобального протистояння.

Можливі наслідки для України:

- **політичні** — збереження ризиків нової війни та агресії з боку РФ; фактичний військовий нейтралітет України під час вступу до ЄС; домінуюча президентська вертикаль у внутрішній політиці; обмежено конкурентні вибори; висока популярність військових;
- **економічні** — часткове відновлення економіки не швидкими темпами внаслідок значних людських, інфраструктурних та економічних втрат. Провідні галузі – військові послуги, сільське господарство та експлуатація природних ресурсів;
- **соціальні** — рівень життя громадян залишається на рівні, досягнутому на момент закінчення війни/зупинення військових дій з боку РФ з

перспективою поступового зростання в майбутньому, а також часткове повернення біженців в Україну.

Умови реалізації:

Сценарій можливий за активного контрнаступу України та значного виснаження армії РФ. Повинне відбутися повне звільнення Херсонської області, а також частини Запорізької та Харківської областей, після чого відбудеться призупинення бойових дій без будь-якої угоди, або з угодою зі слабким статусом, яка залишає сторони у підвішеному стані. Вирішальну роль можуть зіграти домовленості між США/НАТО та РФ, а також міжнародні посередники.

Сценарій №4 – «Глухий кут»

Маркери:

- тривала в'ялопоточна війна та/або тимчасове заморожування конфлікту без політичних домовленостей;
- нові угоди на кшталт «Мінських»;
- обидві сторони заявляють про свою «стратегічну перемогу»;
- умовним кордоном виступає лінія фронту/розмежування;
- продовження протистояння між РФ та США з партнерами .

Можливі наслідки для України:

- **політичні** — зберігаються ризики нової війни та агресії з боку РФ; умовні межі проходять по лінії фронту; жорстка президентська вертикаль в Україні та відсутність політичної конкуренції; формальні вибори; сильний зовнішній вплив на Україну;
- **економічні** — «дотаційний» характер економіки, залежність від зовнішньої фінансової підтримки. Економічна ситуація в країні залишається складною: йде часткове відновлення країни, але у зв'язку з відсутністю стабільності та значними ризиками розмороження конфлікту повністю відновити роботу економіки до довоєнного рівня не вдасться. У більш сприятливій ситуації опиняються регіони, які не межують з лінією фронту, куди в основному «перетікатиме» бізнес, що залишився в Україні. Провідні галузі економіки – сільське господарство та військовий сектор;

- **соціальні** — рівень життя громадян повільно відновлюється, відбувається часткове повернення біженців в Україну, проте продовжується еміграція найбільш забезпечених та освічених громадян.

Умови реалізації:

Сценарій можливий, якщо фінансова та військова допомога Україні буде достатньою для стримування наступу російської армії, але при цьому недостатньою, щоб перейти до активного контрнаступу та звільнити захоплені території. Обидві сторони – як Україна, так і РФ – будуть значною мірою виснажені, щоби продовжувати «гарячу» фазу війни, але не готові домовлятися про дієві мирні угоди. Також можливий консенсус світових еліт щодо заморожування воєнного конфлікту в Україні.

Сценарій №5 – «Дисбаланс»

Маркери:

- складний компроміс за «Стамбульським варіантом» – Україна та РФ підписують мирну угоду або інші домовленості про припинення бойових дій без повної поразки/перемоги однієї зі сторін;
- військова демократія, ймовірність нової війни;
- повернення на кордони 24 лютого та прийняття частини російських вимог щодо позаблокового статусу;
- заморожування «територіальних» питань;
- локальний компроміс між РФ та США з партнерами.

Можливі наслідки для України:

- **політичні** — армія РФ повертається на межі 23.02.2022; низка держав світу надають Україні гарантії безпеки (серед них можуть бути США, Великобританія, Франція, Туреччина, Німеччина, Канада, Італія, Польща, Ізраїль), які не поширюються на Крим та ОРДЛО; Україна фактично обмежує свій суверенітет у питанні міжнародного співробітництва у сфері безпеки та гарантує свою відмову від НАТО чи інших військових союзів; зберігаються перспективи вступу до ЄС; поступово відновлюється внутрішня політична конкуренція, відбуваються конкурентні президентські та парламентські вибори; політична роз'єднаність;
- **економічні** — відбувається поступове відновлення економіки завдяки зовнішній підтримці. Провідними галузями економіки залишаються сільське господарство, експлуатація

природних ресурсів, сфера послуг, військовий сектор, торгівля;

- **соціальні** — рівень життя громадян поступово покращується, повернення більшої частини біженців до України.

Умови реалізації:

До такого сценарію може призвести безвихідна ситуація на фронтах (необов'язково), що може створити умови для відновлення мирного переговорного процесу та врегулювання. При цьому можливі негласні домовленості еліт США та ЄС між собою, та з РФ про зупинення війни в Україні, оскільки гостро стоїть криза глобальної безпеки, а світова економіка зазнає значних збитків. Важливу роль можуть відіграти міжнародні посередники КНР, Туреччина та інші країни.

Сценарій №6 – «Невдача»

Маркери:

- захоплення РФ східних та південних областей України, при цьому збереження української державності на решті території;
- вимушені несиметричні поступки з боку України під час підписання мирної угоди або без неї;
- ймовірність нової війни;
- продовження протистояння між РФ та США з партнерами.

Можливі наслідки для України:

- **політичні** — РФ залишає у себе всі захоплені території; високий рівень зовнішнього управління; обмеження суверенітету України у питанні міжнародного співробітництва у сфері безпеки; внутрішня влада в руках військових та мілітаризованих еліт; політична нестабільність; вибори мають номінальний характер;
- **економічні** — Україна потрапляє у політичну та економічну залежність від РФ та Заходу; зберігається виключно сировинний тип економіки;

- **соціальні** — продовження зниження рівня життя громадян; масовий виїзд за кордон.

Умови реалізації:

Сценарій можливий у разі значного зниження або повного припинення військової та фінансової допомоги західними партнерами, що може призвести до виснаження ресурсів та послаблення України. За таких умов війська РФ збережуть можливість просування вглиб території України, що призведе до її поступового захоплення.

Сценарій №7 – «Занепад»

Маркери:

- досягнення РФ своїх цілей військовим шляхом;
- окупація всієї чи більшої частини території України;
- продовження локальних бойових дій;
- хаотизація та анархізація процесів управління;
- важка гуманітарна криза;
- тривалий глобальний конфлікт між РФ і США з партнерами;
- криза безпеки для країн ЄС.

Можливі наслідки для України:

- **політичні** — формування квазідержавних утворень біля України силами РФ; збереження контролю легітимного уряду України лише над частиною території; переважна зовнішня залежність легітимного уряду; демократичні вибори не проводяться (хоча формальні плебісцити не виключені); реальна влада у руках військових командирів; авторитарні та тоталітарні режими управління; політична фрагментованість;
- **економічні** — руйнування складної економіки; посилена експлуатація сировинної та ресурсної бази; натуральний тип господарювання; залежність від імпорту критичних товарів;
- **соціальні** — рівень життя громадян критично знижений; різке зростання смертності,

захворюваності та рівня злочинності; найбільш продуктивна (освічена та заможна) частина громадян емігрує.

Умови реалізації:

Сценарій можливий у разі великого військового успіху РФ (із залученням союзників), у тому числі з використанням ядерної чи іншої неконвенційної зброї, а також як наслідок значного зниження, або повного припинення військової та фінансової допомоги західними партнерами. При цьому РФ залишається під санкціями, внаслідок чого рівень життя на захоплених територіях буде також дуже низьким.

ПІСЛЯМОВА

Український Інститут політики щиро дякує всім учасникам дослідження, авторському колективу, редакторській та дизайнерській групі, а також тим, хто уможливив публікацію даного дослідницького матеріалу.

Замовити додаткове деталізоване дослідження щодо галузей державного управління, економіки чи суспільних настроїв можна за тел.: +380637893257,
email: uiamp2012@gmail.com

Підтримати наш аналітичний центр:

Recipient name: УІП ГО

Recipient code: 40333755

Account in accordance with IBAN standard:
UA483052990000026007026222567

Bank name: АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

